

A "HAGYOMÁNYOS" KÖNYVTÁRI MUNKÁK ELSŐ NAGYSZABÁSÚ GÉPESÍTÉSI PROGRAMJA

Jelentés a Kongresszusi Könyvtárban alkalmazható automatizálásról

A Council on Library Resources 1961 áprilisában 100 000 dolláros segílyt nyújtott a Kongresszusi Könyvtár számára annak a kérdésnek tisztázására:

"mik a lehetőségei valamely tudományos nagykönyvtár működési, tárolási és visszakeresési rendszerének automatizálására ... nem csupán abból a szempontból, miként tudna az automatizált könyvtár mint egyedi intézmény működni, hanem olyan vonatkozásban is, milyen hatással lenne az automatizálás a vele együttműködő más tudományos könyvtárakra".

A kérdés megvizsgálására tudományos nagykönyvtárak szakembereiből bizottságot alakítottak. A bizottság jelentését 1963-ban terjesztette "Automation and the Library of Congress" (Automatizálás és a Kongresszusi Könyvtár) címen a Kongresszusi Könyvtár vezetősége elé.*

resszusi Könyvtár vezetősége elé.*

A jelentés a vizsgálat eredményét az alábbi hat fejezetre tagoltan foglalja össze:

- I. Az automatizálásra vonatkozó vizsgálat háttere és végső eredményei.
- II. Az automatizálási szükséglet felmérése.
- III. Az automatizálás megvalósíthatóságának mértéke.
- IV. Az automatizálás rendszerének felsorolása.
- V. Az automatizálási rendszer megvalósítása.
- VI. Az automatizálás következményei.

A jelentés - a többi között - a következő kérdésekre ad feleletet.

Mi teszi az automatizálást szükségessé? F e l e l e t : A katalogizálás

* A Könyvtári Figyelő 1963. 5. számában (213-220. p.) ismertetik a Kongresszusi Könyvtár 1960, 1961, 1962. évi jelentéseit. Ott is több helyen foglalkoztunk az automatizálás problémával. (217., 218-219. p.)

és más feldolgozó tevékenység terén mutakozó egyre nagyobb mérvű elmara-
dás; a manuálisan vezetett jegyzékek és nyilvántartások egyre bonyolultabb
volta; a kártya-katalógusok naprakész állapotban való tartásának növekvő ne-
hézségei; az olvasók egyre több fajta szolgáltatás iránti igényei.

Miben mutakoznának meg az automatizálás előnyei általában? F e l e -
l e t : Elsősorban a könyvtár feldolgozó és nyilvántartó munkája terén; messzebbre
nézve pedig abban, hogy - megszabadulva az erő- és időpocsékolással járó
rutin-munka végzésétől - a könyvtárosok minden energiájukat a kutatók igénye-
inek optimális kielégítésére szentelhetik. Az ideális cél az, hogy a könyvtár
teljes állománya az olvasó közvetlen rendelkezésére legyen bocsátható. Az au-
tomatizálás azt is lehetővé teszi, hogy az állomány, a statisztikai és bibliográ-
fiai adatok sokkal gazdagabb sorozatát nyújtsa az olvasónak, mint a hagyomá-
nyos könyvtárban. A felvilágosító osztály szolgáltatásai olyan területekre is ki-
terjedhetnek, ahol az emberi emlékezet határai és tökéletlensége korlátot állíta-
nak az olvasó szükségletei közé.

Melyek az automatizálás legfontosabb közvetlen konkrét előnyei? F e l e -
l e t : A beszerzés és feldolgozás műveletének meggyorsítása és a ka-
talogus naprakész állapotban tartása; a felvilágosító munka körének kiszé-
lesítése, megbízhatóbbá tétele és meggyorsítása; a bibliográfiák és egyéb
könyvtári kiadványok közzétételének meggyorsítása; a gyűjtemények teljeseb-
bé válása; a mutatózás mélységének növelése; a nyilvántartások (fo-
lyóirat-, kölcsönzés- stb. nyilvántartás) költségének csökkentése és hatéko-
nyabbá tétele.

Melyek az automatizálás legfontosabb távolabbi konkrét előnyei? F e l e -
l e t : A könyvtárak intenzívebb felhasználása az országos jellegű célok
megvalósítása terén; bonyolultabb és megbízhatóbb felvilágosító szolgál-
tatások kialakítása; az olvasó igényeihez szabott tájékoztatási kompen-
diumok szerkesztése; a könyvtárközi együttműködés növelése, s az
egyedi olvasó nagyobb mérvű részesítése a könyvtári állományok egyetemének
hasznából.

* * *

A bizottság a végső következtetéseket ezekben a pontokban foglalja ösz-
sze:

1. az automatizálás megvalósításával a tudományos nagykönyvtárak szol-
gáltatásai - tíz éven belül - növelhetők és meggyorsíthatók;
2. a bibliográfiai feldolgozás, az irodalomkutatás automatizálása mind tech-
nikailag, mind gazdaságosság szempontjából megvalósítható;

3. bár nagy gyűjtemények esetében a könyvek ismeretanyag tartalmának gépi uton való visszakeresése ez idő szerint még nem valósítható meg, régis a katalogizálás és a mutatózás automatizálásával nagy lépés tehető meg ebbe az irányba;

4. az automatizálás az országos könyvtári hálózat kialakulása és a könyvtáraknak az országos kutatási tervekhez való alkalmazkodása terén fejlődést fog jelenteni;

5. az automatizálás - hosszú távon - csökkenteni fogja a költségeknek a teljesítményekben való arányát.

A jelentést "A Kongresszusi Könyvtár automatizálási rendszerének költségelemzése" című, kilenc fejezetből álló függelék egészíti ki.

Ennek összegezéséből az tűnik ki, hogy az automatizálás beruházási költségei közel 30 millió dollárt tennének ki. Ehhez járulnának még a nyilvántartások "gépi nyelvre" való áttérésének költségei. Mindezek ellenére a bizottságnak az a véleménye, hogy az automatizálás megvalósítása esetén - a mai árak és a várható áralakulások figyelembe vételével - a Kongresszusi Könyvtár központi bibliográfiai nyilvántartásának kumulatív költségei 1972-ben nem mulnák felül azokat a költségeket, amelyekkel a mai manuális rendszer fenntartása járna. (BZ)

Számológépeket helyeztek üzembe

Computer in operating at LC. = LC
Inform. B. 23. vol. 1964. 3. no. 28-29.p.
Illusztr.

A Kongresszusi Könyvtárban számítógépet
helyeztek üzembe. (4.481)

1964. január 15-én helyezték üzembe a Kongresszusi Könyvtárban az első kisteljesítményű elektronikus számológépeket. Az automatizálási program első fejezeteként a könyvtár hivatali munkájának egy részét (bérelszámolás, költségvetési adatok ellenőrzése, számiázás, könyv- és folyóirat megrendelés, állománygyarapodás- és katalogizálás és statisztika stb.) kívánják gépesíteni. Ezenfelül a bibliográfia területén is alkalmazást nyer az automatikus adatfeldolgozó berendezés.

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÜGYI ÉS DOKUMENTÁCIÓS TANÁCS
KIADVÁNYAI
KAPHATÓK A KÖNYVTÁROSOK BOLTJÁBAN
B u d a p e s t VI. Népköztársaság utja 16.